

مجتمع آموزشی سوده
سوالات ادبیات فارسی

۱- با توجه به ابیات به سوالات پاسخ دهید

بود بقالی و وی را طوطی ای خوش نوایی سبز گویا طوطی ای

در دکان بودی نگهبان دکان نکته گفتی با همه سوداگران

الف (نوع «را» در مصرع اول چیست؟

ب) یک مورد حذف بیابید

پ) نقش دستوری «طوطی ای» با کدام کلمه در همان مصرع یکسان است؟

ت) نوع فعل «گفتی» را مشخص کنید

۲- نقش دستوری کلمات مشخص شده را بیان کنید.

در خطاب آدمی ناطق بدی در نوای طوطیان حاذق بدی

۳- با توجه به ابیات به سوالات پاسخ دهید

دید پر روغن دکان و جامه چرب بر سرش زد، گشت طوطی کل ز ضرب

روزکی چندی سخن کوتاه کرد مرد بقال از ندامت آه کرد

الف* در مصرع اول یک مورد حذف بیابید

ب) یک مورد جناس بیابید

ج) «سخن کوتاه کردن» کنایه از چیست؟

د) یک مورد ترکیب وصفی مقلوب بنویسید.

۴- با توجه به بیت جاهای خالی را تکمیل کنید

ریش بر می کند و می گفت ای دریغ کافتاب نعمتم شد زیر میغ

الف) «ریش بر کردن» کنایه از است .

ب) آفتاب نعمت آرایه تشبیه دارد به مانند شده است.

ج) کلمات و جناس دارد.

د) بر می کند و می گفت فعل است.

۵- با توجه به بیت « هدیه‌ها می داد هر درویش را / تا بیابد نطق مرغ خویش را »

الف) نوع «را» در بیت داده شده را مقایسه کنید .

ب) هسته وابسته «نطق مرغ خویش را» مشخص کنید .

پ) حرف ربط وابسته ساز و جمله وابسته را در بیت مشخص کنید

۶- در بیت «کجا نام او بود گردآفرید / زمانه ز مادر چنین ناورید»

الف) نقش دستوری کجا را مشخص کنید

ب) کنایه را بیابید.

۷- با توجه به بیت « چنان ننگش آمد ز کار هجیر / که شد لاله رنگش به کردار قیر»

الف) نقش ضمیر « ش » را مشخص کنید. ب) دو مورد تشبیه بیابید

۸- با توجه به ابیات به سوالات پاسخ دهید .

چو سهراب شیر اوژن او را بدید بخندید و لب را به دندان گزید

بیامد هان پیش گردآفرید چو دخت کمند افکن را بدید

کمان را به زه کرد و بگشاد بر بنه مرغ را پیش تیرش گذر

الف) در بیت اول و دوم دو مورد صفت مرکب مرخم بیابید.

ب) در مصرع آخر نوع «را» چیست و فعل «بند» آیا اسنادی است؟

پ) در بیت دوم نوع حرف ربط را مشخص کنید

ت) نقش دستوری کلمات داده شده را مشخص کنید

مجتمع آموزشی سوده
سوالات ادبیات فارسی

۹- با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید

تو را بهتر آید که فرمان کنی رخ نامور سوی توران کنی

الف) نوع «را» چیست؟

ب) «رخ سوی جایی کردن» کنایه از چیست؟

۱۰- در بیت زیر تشبیه را با ذکر ارکان مشخص کنید.

به پیش سپاه اندر آمد چو گرد چو رعد خروشان یکی و پله کرد

۱۱- با توجه به بیت «بیامد دمان پیش گرد آفرید چو دخت کمند افکن او را بدید» گزینه صحیح را انتخاب کنید.

الف) چه کسی نزد «دخت کمند افکن» آمد؟

۱) هجیر ۲) سهراب ۳) گردهم ۴) طوس

ب) در بیت چند ترکیب وصفی و اضافی وجود دارد؟ (به ترتیب).

۱) ۱-۲ ۲) ۰-۱ ۳) ۱-۱ ۴) ۱-۰

پ) کدام کلمه «صفت فاعلی مرکب مرخ» است؟

۱) دمان ۲) دخت ۳) کمند افکن ۴) گرد آفرید

۱۲- با توجه به بیت «کمان را به زه کرد و بگشاد بر / بند مرغ را پیش تیرش گذر»

الف) نوع «را» چیست؟

ب) کدام جملات حالت بلاغی دارند؟

پ) نهاد جمله آخر را مشخص کنید.

۱۳- ویژگی سبکی را در ابیات داده شده مشخص کنید

الف) به سهراب بر تیر باران گرفت چپ و راست جنگ سواران گرفت.

ب) بدانست کابخت گرد آفرید مر آن را جز از چاره درمان ندید

۱۴- کنایات را در هر یک از ابیات مشخص کنید.

الف) که با دختری او به دشت نبرد / بدین سان به ابر اندر آورد گرد

ب) تو را بهتر آید که فرمان کنی / رخ نامبر سوی توران کنی

۱۵- در هر یک از ابیات زیر دور آرایه مناسب را از داخل کمانک خط بکشید .

الف) نباشی بس ایض به بازوی خویش / خورد گاو نادان ز پهلوی خویش (مجاز - استعاره)

ب) بزد بر بر و سینه اشکبوس / سپهر آن زمان دست او داد بوس (جناس ناهمسان- کنایه)

۱۶- با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید .

دلیری کجا نام او اشکبوس همی برخروشید بر سان کوس

الف) یک مورد حذف در بیت بیابید

ب) یک مورد تشبیه با ذکر ارکان تشبیه بیابید.

۱۷- با توجه به دو بیت داده شده جاهای خالی را پر کنید.

بشد تیز رهام با خود و گبر همی گرد رزم اندر آمد به ابر

بر آویخت رهام با اشکبوس برآمد ز هر دو سپه بوق و کوس

الف) فعل در بیت..... با ظاهر اسنادی و معنای غیر اسنادی است.

ب) کلمه..... در بیت دوم مجاز است.

پ) کلمات و در ابیات جناس ناهمسان دارند .

ت) تیز نقش دستوری..... دارد.

۱۸- نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف) پیاده مرا زان فرستاده طوس ب) به کشتن دهی سر به یکبارگی

۱۹- نقش دستوری ضمائر مشخص شده را با هم مقایسه کنید.

تسنیم گر به سوزی به تیرم بدوزی

مجتمع آموزشی سوده
سوالات ادبیات فارسی

۲۰- با توجه به دو بیت داده شده به سوالات پاسخ دهید.

من ایرانی‌ام آرمانم شهادت تجلی هستی است جان کندن من

مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افزود از مدفن من

الف) مصرع‌هایی که شیوه بلاغی دارد را به زبان معیار بازگردانی کنید.

ب) یک مورد حذف فعل با ذکر نوع مشخص کنید .

پ) یک مورد «پارادوکس» و یک مورد استعاره در ابیات داده شده مشخص کنید.

ت) نقش دستوری کلمه «تجلی هستی» با کدام کلمات یکسان است؟

۲۱- در بیت «کنون رود خلق است دریای جوشان / همه خوشه خشم شد خرمن من»

الف) تشبیهات را به طور کامل مشخص کنید .

ب) کدام کلمه استعاره دارد؟

۲۲- در جمله «چنانک هیچ جایی نبود» فعل مشخص شده اسنادی است؟ چرا؟

۲۳- در جمله «معرف بر پای خواست و گفت: خدایش بیامرزد که هرکس از آنجا که هست» یک قدم فراتر آید:

الف) یک غلط املایی در عبارت داده شده بیابید .

ب) نقش دستوری ضمیر «ش» چیست؟

پ) تعداد وابسته‌های پیشین را مشخص کنید.

ت) «آید» چه نوع فعلی است؟ (نوع ماضی یا مضارع)

۲۴- هسته و وابسته را در هر یک از گروه‌های داده شده مشخص کنید.

الف) نخلستان‌های حاشیه اروندرود ب) آخرین ساعات روز

پ) همه چیزهای معمولی ت) آسمان سینه مؤمنین

۲۵- با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید.

هنوز فضا از نم باران آکنده است. اما آفتاب فتح در آسمان سینۀ مؤمنین درخششی عجیب دارد

الف) نقش دستوری «فضا» با کدام کلمه در عبارت یکسان است؟

ب) ترکیبات وصفی و اضافی را به طور کلی و کامل در عبارت مشخص کنید .

پ) حرف ربط و نوع آن را در عبارت مشخص کنید

ت) دو مورد تشبیه با ذکر «مشبه و مشبه به» در عبارت بیابید

۲۶- معنی کلمات داده شده را بنویسید

الف) انس ب) قرب پ) غنا ت) جز و مد

۲۷- معادل معنایی هر یک از کلمات داده شده را بنویسید.

الف) چنبرۀ گردن ب) هر گودی در بدن (گودی چشم)

پ) برآمدگی پشت پای ت) میان دو کتف

۲۸- با توجه به متن داده شده به سوالات پاسخ دهید.

زنگ نقاشی دلخواه و روان بود خشکی نداشت، به جد گرفته نمی‌شد، خنده در آن روا بود، معلم دور نبود صورتک به رو نداشت، صاد معلم ما بود، آدمی افتاده و صاف.

الف) یک مورد حذف در عبارت بیابید .

ب) مفهوم کنایی «خشکی نداشتن و صورتک به رو نداشتن» را مشخص کنید.

پ) فعل «گرفته نمی‌شد» چه نوع فعلی است؟ (ماضی یا مضارع)

ت) نوع «واو» در جمله الف چیست؟

۲۹- عبارتهای داده شده را به فارسی روان بنویسید

الف) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود

ب) اسب از پهلوی، اسبی خود را به کمال نشان می‌داد

مجتمع آموزشی سوده
سوالات ادبیات فارسی

۳۰- نوع «را» در هر یک از عبارات مشخص کنید.

مرا حدیثی از اسب پردازی معلم در یاد است. معلم را عادت بود

۳۱- ایهام را در هر یک از موارد داده شده مشخص کنید.

الف) معلم مرغان را گویا می کشید
ب) گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد

۳۲- با توجه به متن داده شده به سوالات پاسخ دهید

« همانا او را تصور شود که مرا در فضل مرتبه‌ای است زیادت تا چون بدرقه من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست »

الف) نوع «را» در جمله اول و جمله آخر این عبارت را با هم مقایسه کنید.

ب) «رقعه» به چه معناست؟

پ) حرف‌های ربط را در جمله مشخص کنید و نوع آن را بنویسید.

۳۳- مفهوم هر یک از عبارتهای داده شده را با مفهوم امروزی آن مقایسه کنید

الف) ما را به نزدیک خویش باز گرفت
ب) شوخ از خود باز کنیم

۳۴- نوع حذف را در هر یک از عبارات و ابیات داده شده مشخص کنید.

الف) دوش مرغی به صبح می نالید
عقل صبرم ببرد و طاقت و هوش

ب) گفتم این شرط آدمیت نیست
مرغ تسبیح گوی و ما خاموش

۳۵- مفهوم بیت زیر را بنویسید و نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید.

دوران روزگار به ما بگذرد بسی
گاهی بهار شود و دگرگه خزان شود

۲۶- با توجه به متن داده شده به سوالات پاسخ دهید.

برادران یوسف چون او را زیادت نعمت دیدند و یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند و عالم از وجود او پاک کنند
الف) نوع «را» در جمله دوم و جمله چهارم مقایسه کنید .

ب) عالم از وجود کسی پاک کردن کنایه از چیست؟

۳۷- سجع را در هر یک از عبارات و ابیات داده شده مشخص کنید.

الف) در رفتن جان از بدن گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشتن دیدم که جانم می‌رود
ب) زمین را از آسمان نثار است و آسمان را از زمین غبار.

۳۸- با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید .

مرد حقه را برگرفت و به خانه رفت و سودای آتش برگرفت که آیا در این حقه چه سر است؟
الف) در متن یک مورد «حرف ربط هم پایه ساز» و یک مورد «حرف ربط وابسته ساز» بیابید.
ب) نقش دستوری ضمیر «ش» در جمله سوم چیست؟

ت) نقش دستوری «چه سر» چیست؟

۳۹- با توجه به ابیات و سوالات پاسخ دهید.

حدیث دوست نگویم مگر به حضرت دوست / که آشنا سخن آشنا نگه دارد
دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد
الف) در کدام بیت آرایه «تضمین» مشهود است و تضمین به کدام بیت از کدام شاعر شده است؟
ب) نقش دستوری ضمیر «ت» در مصرع دوم بیت دوم چیست؟
پ) نقش دستوری «معاش» چیست؟

۴۰- در بیت «سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد.»

الف) حذف و نوع آن

ب) موارد مجاز

پ) آرایه ایهام؟

ت) حرف ربط و جمله وابسته

ث) وابسته‌های گروه مسندی جمله جمله اول؟